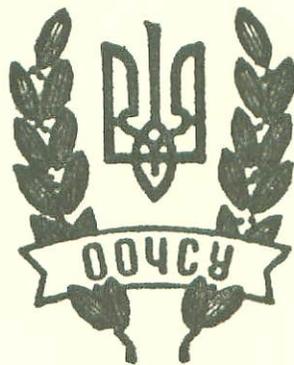

ВІСНИК

VISNYK ^{the} HERALD

суспільно-політичний місячник

РІК XXXVI Ч. 3
YEAR XXXVI, No. 3

БЕРЕЗЕНЬ — 1983
MARCH — 1983

ЦІНА 0.90 ЦЕНТІВ
PRICE \$ .90

В І С Н И К
ОРГАН ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ

З М І С Т

Зміцнення світового протибольшевицького фронту	1
В. Б-К — За ідеологію чи проти неї?	5
НАДІЯ НАУМ — Що писали про Т. Шевченка сучасні „демократи“?	6
В. КУЛЬЧИЦЬКИЙ ГУТ — „Ганьба американської преси“	7
В. К. — Тієї зими (Оповідання-спогад з 1933 року)	9
МИХАЙЛО ГІКАВИЙ — Д-р Д. Донцов — ідеолог націоналізму	12
ЮРІЙ ЛИПА — Львів (Вірш)	13
А.Б.В. — Автономістичне звернення ПУН-у	14
БОГДАН ЛІВЧАК — Наша ціль і „куца автономія“	15
ЗЕНА МАТЛА-РИХТИЦЬКА — Лише один український місяць... ..	18
У справі відзначення 50-ліття голоду в Україні — УККА	20
ЯРОСЛАВ САВКА — Гуцульщина — перлина України (Рецензія)	22
ПАНЬКО НЕЗАБУДЬКО — Розквашений патріотизм (Фейлетон)	

~~~~~

ЧЕТВЕРТОГО ЧЕРВНЯ 1983 РОКУ БОЖОГО — ВСІ НА
ВСЕУКРАЇНСЬКУ МАНІФЕСТАЦІЮ В НЬЮ-ЙорКУ, ПРИСВЯЧЕНУ
ПАМ'ЯТІ МІЛЬЙОНІВ БЕЗНЕВИННИХ УКРАЇНСЬКИХ ЖЕРТВ,
ЯКІ ЗАГИНУЛИ У ВИСЛІДІ ЗАПЛЯНОВАНОГО РОСІЄЮ
ГОЛОДОМОРУ В 1933 РОЦІ!

ВІДЗНАЧАЮЧИ 40-ЛІТТЯ СТВОРЕННЯ
АБН, ПЕРЕДАЙМО І НАШУ ЛЕПТУ НА
ДІЯЛЬНІСТЬ АНТИБОЛЬШЕВИЦЬКОГО
БЛЬОКУ НАРОДІВ В ІМ'Я
ПРИШВИДЧЕННЯ ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ
ТА ІНШИХ ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ!

ВІСНИК

ГОЛОСИ НЕСКОРЕНОЇ УКРАЇНИ

ДО 40-ЛІТТЯ АБН

ЗМІЦНЕННЯ СВІТОВОГО ПРОТИБОЛЬШЕВИЦЬКОГО ФРОНТУ

ЗА ГЛЮБАЛЬНУ СТРАТЕГІЮ

У кінці м.р. у Токіо відбулася 15 з черги конференція Світової Антикомуністичної Ліги (ВАКЛ). 302 делегати та спостерігачі зі 110 країн світу зібралися в імпазантному „Кейо-Плязі-готелі”, щоби посилити світовий фронт проти російського імперіялізму та комунізму, проти китайського комунізму та проти марксизму-ленінізму всіх форм і видів. Значну кількість делегацій на цій конференції представляли державні, або півофіційні кола.

Головна тема конференції: „За гльобальну стратегію для забезпечення людської волі”. Впродовж цих днів делегати аналізували сучасний міжнародно-політичний стан у світі в різних геополітичних комплексах.

ВИЗВОЛЕННЯ — НОВА СТРАТЕГІЯ

Мабуть, найкраще визначив цю стратегію генерал Джон К. Сінглярб, президент Ради ЗСА за Світову Волю й голова північно-американського регіону в системі ВАКЛ, який мав одну з головних доповідей: „Визволення — нова стратегія для Вільного Світу” — співзвучну з концепцією визволення Антибольшевицького Бльоку Народів (АБН) та Організації Українських Націоналістів (ОУН). Він ствердив, що Захід уже знаходиться у стані війни з комуністичним табором під проводом Москви. На думку генерала Сінглярба, Москва всеціло провадить цю війну головно „неконвенційними”, себто політично-психологічними засобами, диверсійними

і партизанськими методами, приготовляючи ґрунт для майбутнього мілітарного завоювання ще вільних країн. Москва застосовує свій величезний термоядерний арсенал, як психологічну зброю проти Вільного Світу, атомовою зброєю постійно тероризує вільні народи і таким чином відносно легко завойовує поважні „концесії” від Заходу. Ген. Сінглярб запропонував, щоб Захід започаткував власну протибольшевицьку політично-психологічну офензиву, спрямовану на поневолені народи, з метою прискорити національно-визвольні процеси серед тих народів: „Ми мусимо збагнути, що найпевнішими союзниками вільного світу є уярмлені народи в комуністичній імперії. Реальною Ахіллесовою п'ятою цілої советсько-російської системи є визвольна боротьба і невдоволення народів у советському таборі. Чи ви можете уявити собі той страх, який опанує кремлівських вождів, коли перед ними стануть десять Польщ у середині Варшавського пакту, або десятки повстанських армій типу УПА з-перед 40-років усередині СРСР? Чи ви можете уявити собі панічний страх советських збройних сил, якщо перед ними повстали б ще кілька Афганістанів усередині їхніх кордонів?”

Ген. Дж. Сінглярб говорив і про те, що Захід мусить створити цілий ряд національних радіостанцій „Волі”, щоби могли дати поневоленим народам якнайбільше моральної та політичної підтримки і заохотити їх в їхній національно-визвольній боротьбі. Він закінчив такими словами: „Нині у світовий політичний боротьбі між

комунізмом та Заходом є дослівно сотні мільйонів людей уярмлених народів, які шукають якоїсь форми підтримки, що доведе до їхнього остаточного визволення. Вони є одні з найсильніших духових та політичних сил у світі. Вони є фактично найсильнішим союзником Заходу й єдиною реалістичною альтернативою до термоядерної війни”.

ТЕЛЕГРАМА ВІД ПРЕЗИДЕНТА Р. РЕГЕНА

Ген. Дж. Сінгльавб зачитав телеграму від президента Рональда Регена, в якій президент ЗСА привітав учасників Конференції та побажав їм успішних нарад, щоб учасники могли посилити спільні зусилля всіх волелюбних народів для остаточної перемоги над комуністичною світовою загрозою. Цей привіт надіслано за заслугою ген. Дж. Сінгльавба.

ЗВІДОМЛЕННЯ З ФРОНТУ БОРОТЬБИ

Учасники мали нагоду вислухати звіт про діяльність поодиноких регіонів ВАКЛ. Мгр Слава Стецько відчитала звіт про діяльність АБН та про революційну, національно-визвольну боротьбу поневолених російським імперіалізмом та комунізмом народів. Це звіт про діяльність АБН було ще дальшим підтвердженням актуальності концепції визволення і стратегії ОУН і АБН — концепції синхронізованих і одночасних революційних повстань на територіях поневолених народів, як єдина альтернатива до атомової війни.

У своєму звіт про діяльність мгр С. Стецько з'ясувала, що революційні процеси в поневолених большевизмом народах щороку скріплюються, без огляду на щораз, то бруталніші засоби терору, що їх Москва і КГБ застосовують у поборюванні національно-визвольних рухів. ОУН і АБН активно стараються посилити ці революційні процеси, постійно доставляючи та поширюючи різномірну підпільну літературу в мовах поневолених народів, включно з Бібліями та Коранами. У самому Афганістані роздано десятки тисяч летючок українською, афганською, литовською та російською мовами.

Крім звіту про діяльність АБН, інші матеріали, по-

ширювані на Конференції як офіційні документи ВАКЛ, були такі: політичні брошури Ярослава Стецька „Політична стратегія АБН для поборювання російської експансії”, „Визвольна боротьба народів — шлях до справедливого миру”, „Ідеологічна й політична війна — інтегральна частина стратегії визволення”, як і обширне звіт про ситуацію в Україні та про українську визвольну боротьбу.

АКТИВНА УЧАСТЬ ДЕЛЕГАТІВ

На цьогорічній Конференції численну делегацію АБН та України очолював президент АБН та Голова Проводу ОУН Ярослав Стецько. Інж. Володимир Чопівський, генеральний секретар Ради ЗСА за свободу в світі, відчитав звіт про діяльність північноамериканського регіону ВАКЛ (НАРВАКЛ).

Українські делегати брали активну участь у резолюційній комісії та в комісії, що опрацювала кінцевий спільний комунікат. Головою резолюційної комісії був проф. Дейвід Ров — заступник голови Ради ЗСА за волю у світі і довгорічний приятель поневолених народів. Головою комісії для опрацювання кінцевого комунікату був амбасадор д-р Йо Чі-чінг із Китайської Республіки.

Маркантним виявом зрозуміння впливових чинників у ВАКЛ нашої визвольної проблематики було те, що резолюції, запропоновані делегацією АБН, Україною та іншими поневоленими народами, були майже в цілому прийняті без значних змін.

У ВАКЛ справа необхідності розвалу російської імперії за роки нашої присутності стала вже бездискусійною.

ЗА ЗВІЛЬНЕННЯ ЮРІЯ ШУХЕВИЧА

Важливий документ конференції є кінцевий спільний комунікат, розісланий до преси всього світу. В цьому двосторінковому комунікаті перебрано багато з нашого комплексу ідей та визвольної проблематики. Так, наприклад, Конференція закликає ЗСА „підтримати національно-визвольну боротьбу поневолених народів за їхню державну незалежність і волю, як це було

схвалене американським президентом Роналдом Регеном у його недавній проклямації про уярмлені народи". В іншому місці є мова про те, що „вільні країни повинні підтримати поляків, українців, білорусів, литовців, кампучанців, лаосців, в'єтнамців та інші поневолені народи, які героїчно борються за волю та державну незалежність”.

Конференція також висловлює вимогу імперіалістичній, комуністичній Росії „звільнити всіх політичних та релігійних в'язнів, таких як Юрій Шухевич, недавно осліплений КГБ, та зліквідувати невірні табори та психіатричні в'язниці, у яких переслідувані борці за волю та дисиденти”.

ІНТЕРВ'Ю

Новим президентом ВАКЛ став японець, д-р Осамі Кубокі, президент Міжнародної Конфедерації для перемоги над комунізмом і голова японської делегації у ВАКЛ. Президент АБН Ярослав Стецько є членом Екзекутиви ВАКЛ. Багато японців висловлювали українцям свою вдячність за те, що в одній з точок резолюції, запропонованої делегацією АБН, є ствердження, що ВАКЛ „визнає легітимність японських претенсій до Курильських островів та Сахалінського півострова і засуджує російську колоніальну окупацію цих земель”.

Під час Конференції японські журналісти провели інтерв'ю з Я. Стецьком, у висліді якого появилася довга стаття в одному з великих японських щоденників — „Секай Ніппо”, який теж виходить англійською мовою. У цій статті порушено ряд проблем російського імперіалізму та комунізму, політики Заходу стосовно московської тюрми народів, становище в Україні, з'ясовано нашу революційно-визвольну концепцію, як альтернативу до термоядерної війни і т.п. Ця стаття займає майже цілу сторінку щоденника, зі знімками Ярослава Стецька, мапи України та одного українського підпільного видання. Японських журналістів зокрема цікавив той факт, що в далекому Сибірі в СРСР знаходяться мільйони українців, яких треба вважати важливим союзником вільного світу, особливо

Японії, в разі мілітарного конфлікту з російською імперією.

ПАНЕЛІ

У програмі конференції відбулися і три дискусійні форуми-панелі. Перший: „Внутрішні проблеми в совєтському бльоці”. Головним доповідачем на цьому панелі був Михайл Макаренко, недавно звільнений жидівський дисидент та довгочасний політв'язень російських концтаборів. Він говорив про обставини в російському невірничому „ГУЛагу”, підтвердив, що Москва кормиться невірничою працею політичних та релігійних в'язнів для будови сибірських газопроводів, які будуються західними капіталами.

Слава Стецько заперечила тезу, що існує нібито якийсь національно невизначений „совєтський блок” і ствердила, що СРСР та його „сателіти” — це ніщо інше, як російська колоніальна імперія. Подруге, звернула увагу на те, що зростаючі національно-визвольні процеси в імперії щораз більше грожуть завалити цю колоніальну й комуністичну систему поневолення.

Іншими темами панелів були такі: „Мілітарна стратегія для поборювання комуністичної експансії” — ген. Роберт Клозе (Бельгія), який є членом Почесного Світового Ювілейного Комітету на прославу УПА. В цьому панелі також промовляв ген. Алехо С. Сантос (кол. міністер оборони, Філіппіни), який теж є членом Комітету на прославу УПА. Останній панель був на тему „Політична та економічна стратегія для поборювання комуністичної експансії”, головним доповідачем на якому був ген. Нгуєн Као Кі, колишній прем'єр-міністер самостійного В'єтнаму.

Під час конференції новообраний президент ВАКЛ д-р Р.О. Кубокі та делегація Японії у ВАКЛ улаштували два прийняття для делегатів та гостей, що дало нагоду заізнати численних державних, політичних та військових чинників Японії та з усіх сторін світу й поговорити з ними про нашу визвольну справу. Делегати також могли познайомитися ближче з глибо-

кою, кількатисячрічною японською культурою у виступах поодиноких японських культурних ансамблів.

На конференції з інших поневолених народів були присутні такі представники: інж. І. Косяк, д-р Х. Дричовська-Косяк (Білорусія), д-р К. Дреніков, д-р П. Посторіно-Гурова (Болгарія), д-р І. Кокіч (Хорватія), д-р А. Роннетт, д-р М. Роннетт, В. Маст (Румунія), А. Абенс - генеральний секретар АБН-Канада (Латвія) та литовський і естонський обсерватори.

На кінець слід ствердити, що ця Конференція, на якій з'їхалися чимало передових та впливових антикомуністів з усіх сторін світу, напевно багато причиниться для скріплення протибольшевицьких сил у світі. Ця конференція є доказом того, що наші ідеї та наша революційна концепція визволення дедалі стають усе більше актуальними. В додаток до цього треба також ствердити, що *все більше зміцнення Антибольшевицького Бльоку Народів є дуже важливим гвинтиком у нашій зовнішньо-політичній діяльності.*

Р. З.

ЛИТОВСЬКИЙ КОНСУЛЯТ У ВАШИНГТОНІ

Американський уряд не визнає анексії (приспівня) Балтицьких держав до ССРСР, тому в Вашингтоні діють легально урядові представництва вільної Естонії, Латвії і Литви.

Литовський „Бюлетень” у новому випуску вказує на прикрий факт, що часто американська преса пише про людей не-російської національності з ССРСР, як про „росіян”. У бюлетені йде мова про щоденник „Нью Йорк Таймс”, який зловживає такими інформаціями, що їх треба називати лже-інформаціями, і закликає українців та ін. колишніх громадян Східньої Європи до спільної протинакції.

“VISNYK”—“THE HERALD” (ISSN661-660)

Published by the Organization for Defense of Four
Freedoms for Ukraine, Inc.

Monthly, except July and August, when bi-monthly.

Second class postage paid at General Post Off.

New York, N. Y.

Board of Editors.

Address: P.O. Box 304, Cooper Station,

New York, N.Y. 10276

Тарас ШЕВЧЕНКО

ІЗ ПОЕМИ „БЕЗТАЛАННА”

... О, святая,
Свята Батьківщино моя!
Як поможу тобі в одчаї?,—
І ти закована, і я...
Скажу тиранам Богу волю —
Не зрозуміють, не приймуть!
І на твоїм широкім полі
Камінням вісника поб'ють...

О, Боже, сильний і правдивий,
В твоїй руці життя і смерть —
Вдягни у славу Твою твердь
І сотвори святеє диво, —
Воскреснуть мертвим повели!
Благослови возстать собором
На подвиг новий і суворий,
На чин іскуплення землі —
Землі, повитої в неславу,
Стократ политої криваво,
Колись преславної землі!

**

НОВІ РЕЛІГІЙНІ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ В УКРАЇНІ

Пресовий орган пастора Ричарда Бюрмбранда „Голос Мучеників” (публікується англійською мовою в Америці), у числі I-му з 1983 року подав багато матеріалів про найновіші релігійні переслідування в окупованій Росією Україні.

На стор. 3-й під наг. „Християни терплять в Україні” подано, що кагебісти схопили українського католицького священика Анатолія Горгулу і, прив'язавши до нього його дружину, — облили бензиною і підпалили. Обом померли у важких муках. Сталося це в Томашівці.

Софрон Дмитренко, запідозрений у тім, що його таємно висвятили на єпископа, перебуває у в'язниці. Між новими засудженими за проповідь Христової віри є священики Будзвінський, Чопій, Чучман. У казематі КГБ перебуває священик Гаврилук, обвинувачений у тому, що він підпілно друкував молитовники і церковні календарі. У цім самім „злочині” обвинувачений і православний священик на прізвище Федорак.

Між заарештованими баптистами є такі прізвища: Драга, Федоренко, Дубовик.

ПОНЕВОЛЕНІ НАРОДИ ДАЮТЬ ЗРАЗКИ ГЕРОЇЧНОЇ БОРОТЬБИ ПРОТИ КОЛОЇЯЛІЗМУ РОСІЇ

Ярослав Стецько

В. Б-к

ЗА ІДЕОЛОГІЮ ЧИ ПРОТИ НЕЇ?

Для українських „демократів” справа „від ідеологізування” є дуже актуальною. Вони хочуть очолити і повести за собою укр. громадсько-політичні акції та взагалі укр. визвольну політику, але „без ідеології”, розуміється, без ідеології Українського Націоналістичного Революційно-Визвольного Руху — ОУН(р), яка є одинока загально прийнята серед укр. спільноти, як єдино правильна, що вказує шлях до визволення України.

Коли читати про „Політичний Семінар Українського Демократичного Руху” (УДР) („Свобода” з 20. 7. 1982 р. ст.3), то завважимо, що на думку тих „демократів” ідеологія це щось „антиінтелектуальне”, „антидемократичне” і „тоталітарне”! Базувати укр. визвольну політику на ідеології це, на їх думку, „опрimitивлення політики”, це „розрив між наукою і політикою”. Значить, політика має базуватись тільки на „науковості” та „інтелектуалізмі” і тому сьогодні укр. політику треба „відідеологізувати”...

Звідки взялась в укр. „демократів” така негативна постава до поняття ідеології? Перше, треба пам’ятати, що УДР був створений і є ведений т.зв. „двійкарями” — ОУН(з), а одна з причин відколення їх від ОУН(р) в 1950-их роках було „відкинення” ними ідеології, як щось негативного. Друге, цей негативізм до ідеології у „двійкарів” постав під впливом чужих поглядів, які пов’язують розуміння ідеології з негативними чи шкідливими суспільно-політичними рухами. Напр., соціал-лібералізм пов’язує ідеологію з нацизмом і фашизмом, але не з марксизмом, комунізмом, лібералізмом, але не вважають консерватизму ідеологією. Тому, укр. „демократи” під впливом таких чужих поглядів і собі також „відкидають” ідеологію.

Крім цього, соціал-лібералізм, що є домінуючий чи впливовий тут, в Америці (та в сучас-

ній Зах. Європі також), є тих поглядів, що одинокий правильний спосіб пізнавати дійсність чи правду є через „науковість” (досліди) та через інтелект (раціоналізм). Тому він відкидає ідеологію, бо вона не є нібито наукою, а має признаки ірраціональності та догматичності. Ліберали обвинувачують ідеологію за її „шкідливу” соціальну функцію, бо замість сприяти чи трактувати суспільні явища „раціонально” і „науково”, ідеологія „промовляє чи апелює до емоцій, розбурхує почуття і штовхає людей до акції — до повстань”. На основі таких впливових поглядів америк. оточення, укр. „демократи” виступають завзято проти ідеології, яка, на їх думку, „позбавляє свободи думки”, є явищем „непопулярним” і „примітивним”. Ці „ідеї” вони намагаються поширювати і серед нестійкої частини молодшого укр. покоління закордоном.

Наше становище до ідеології чи до розуміння ідеології було і є наскрізь позитивне, бо ми не піддалися чужим впливам чи поглядам на цю справу. Нам завжди було ясно чи самозрозуміло, що так як кожна людина має свій світогляд, так і кожний суспільно-політичний рух чи організація мусить мати свою ідеологію — свою систему ідей чи правд, в які вона вірить і які вона пропагує чи ширить серед спільноти. Наш рух має ідеологів типу М. Міхновського чи Д. Донцова. Це нісетниця, коли ліберали чи укр. „демократи” кажуть, що їх рух чи організація „немає ніякої ідеології”, що в них є „свобода думки” і що вони „не накидають нікому якоїсь системи ідей”. А що ж вони голосять на тому політичному семінарі УДР, як не систему своїх ідей чи правд? А що є соціал-лібералізм, як не ідеологія, і то хибна?

Кожна ідеологія, на нашу думку, займається такими питаннями зі суспільно-політичного життя і дає на них відповіді, які не є конче науково обґрунтовані, бо вони переходять межі засягу людських змислів і науково їх розв’язати неможливо, а треба в ті відповіді тільки вірити. Отже, ідеологія голосить свої ідеї-прав-

— ЧИ ВИ СКЛАЛИ ВАШУ ПОЖЕРТВУ

НА ФОНД ОБОРОНИ УКРАЇНИ?

ність чи небажання поставити тамтешню боротьбу у відповідну перспективу. Ель Сальвадор є переграванням драми, яка відбулася в Нікарагві, а в Нікарагві перегравалася драма Куби. Це ж було тільки три роки тому, як ми діставали той сам рід історій з Нікарагви від Карен Де Янга з „Вашінгтон Пост-у” і Алана Райдінга з „Нью-Йорк Таймс-у”, як тепер ми дістаємо від їхніх двійників у Ель Сальвадорі. Нам говорено, що сандіністи були сіллю землі, були повними посвяти ідеалістами, які принесуть демократію і людські права для Нікарагви. Вони повторяли за повстанцями, що повстанці не були марксистами-леніністами, а тільки сандіністами.” Тепер же, коли сандіністи є в процесі насаджування марксистської диктатури в Нікарагві, у масових засобах інформації про це говориться дуже мало. („АІМ Репорт” ч.4, лютий 1982).

„Брехнею світ перейдеш..”

Серед скарбів української народної мудрости є сентенція: „Брехнею світ перейдеш, але назад не повернешся”. Чи московські стратеги від модерних способів ведення війни знають цю сентенцію — не важливе. Стверджуємо факт, що вони на її засаді будують свої потягнення. Щоб „повертатися”, про це вони не дбають, бо „повертатися” не думають, як цілий світ буде вже у їхніх руках, і тому в кожній країні вони розказують одну і ту саму брехню. Наведені вище слова Р. Ірвіна якраз описують оцю стратегію в дії.

Сучасний світ, безперечно, вже не той, у якому згадана народна сентенція народилася. Нині є безмірно краща комунікація поміж різними частинами світу. Щоб, отже, оминати небезпеки розпізнання брехуна, вони у кожній країні змінюють дещо фізіономію. І це, безумовно, дуже полегшує воякам слова на службі інтересів Москви серед журналістичної спільноти Заходу, стару брехню представляти як зовсім нове явище, притаманне тільки і виключно даній країні, яке не має жодних пов'язань з уже розкритою брехнею в других країнах.

Фактично кремлівські стратеги мають тепер у своєму арсеналі два роди брехні. На самих початках, як большевики щойно добиралися до влади, вони випрацювали рід брехні, який приписував їм прикмети, для мас найбільш сприймливі, і малював майбутнє, яке вони принесуть для мас, у формі раю на землі. Цього роду брехні вони даліше вживають там, де владу стараються щойно захопити. Другий рід брехні вони розвинули вже будучи при владі. Цей рід концентрується на приховуванні правдивого стану у їхніх володіннях перед власними громадянами, та в першу чергу перед зовнішнім світом. Цей рід брехні вони тепер вживають всюди там, де влада вже потрапила в їхні руки. Власне цим останнім родом брехні як зброєю майстерно володів В. Дюранти.

За глобальну стратегію

У часах, коли пописувався В. Дюранти, та особливо в 1930-их роках, журналістам, які пробували демаскувати московську брехню, як от розчаровані симпатички ССРСР Юджін Лайонс і Фреда Ютлі, було дуже важко дістатися до впливової преси того часу. Тепер під цим оглядом справа стоїть набагато краще, та все ж існують труднощі дістатися з правдою до впливових пресових органів, головних телевізійних стацій, престижових видавництв, а особливо представникам української громади. Та, остаточно, справа боротьби з вояками слова на службі московських інтересів не є і не повинна бути тільки справою українців. Відзначування роковини голоду 1933 р. не повинно заторкувати і обмежуватися до української громади, а розсліди діяльності В. Дюранти повинні пов'язуватися і з діяльністю його сучасних послідовників, які заінтересуванням покривають також і сучасних московських сателітів та васалів. Тобто, інші народи повинні бути також зацікавлені в тому, щоб остаточно зброю слова вибити з московських загребущих рук.

**ЖЕРТВУЙМО ЩЕДРО НА ФОНД ОБОРОНИ
УКРАЇНИ, ЯКА НЕ ВИМАГАЄ ВІД НАС
ЖЕРТВИ КРОВИ.**

Правда, українці зі своїм багатим досвідом, як перша жертва оцієї модерної московської стратегії, може найкраще надаються на лідера і надхненника цих зусиль. На правеликий жаль, багато членів української діаспори не вмів, чи може не хоче бачити цієї велетенської місії. Не хоче бачити того, що бачить литовське підпілля, яке недавно писало у зверненні до України: „Нашим ворогом є найбільша держава в світі, до зубів озброєна; для нас виступати сам-на-сам проти нього було б безглуздя. Тому ми покладаємо наші найбільші сподівання на тебе, Україно! Якщо ти повстанеш разом з нами — перемога буде за нами! Ми мусимо собі помагати, ми мусимо координувати свої зусилля (...) Ми мусимо співпрацювати не лише між собою, але також з другими народами, які борються за свободу: лотисами, естонцями, вірменами, грузинами... Сила в єдності!” („АБН Кореспонденс”, липень-жовтень 1982)

Як члени литовського підпілля говорять про повстання, вони, безперечно, не думають зараз, нині, у цій хвилині. Вони знають, що успішне повстання мусить бути належно підготоване. Підготовка ж має різні форми, бере до уваги конкретну ситуацію і враховує всі можливі фактори, які може притягнути до свого планування. От у днях 6-9 грудня 1982 р. в Токіо, Японія, відбулася конференція Світової Антикомуністичної Ліги, ВАКЛ, на якій активними учасниками були і представники АБН, і там головним завданням стояло розпрацювання глобальної стратегії боротьби з комунізмом. І власне, вирвати з рук кремлівських стратегів зброю слова повинно бути одним з головних аспектів цієї стратегії.

**ВІДЗНАЧАЙМО 1000-ЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ
УКРАЇНИ-РУСИ ВЖЕ ТЕПЕР НОВИМИ
УСПІХАМИ У ВСІХ ДІЛЯНКАХ УКРАЇНСЬКОГО
ОРГАНІЗОВАНОГО ЖИТТЯ — В ІМ'Я ПЕРЕМОГИ
НАЦІОНАЛЬНО-ХРИСТИЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ!**

В. К.

ТІЄЇ ЗИМИ ОПОВІДАННЯ — СПОГАД

Направо від гіганта — заводу важкого машинобудування величезна так звана фабрика-кухня. Щоденно тут тисячі робітників та хлопців з ФЗУ. Величезні черги й сварки, прокльони. Фабрика-кухня працює недбало. Нікому турбуватись якістю обідів. „Їх ота маса зжере — як висловлюється директор Табачников — без солі”... Це правда. Голодних, вічно голодних маса масенна. Робітники поспішають найтисся юшкою чи імітацією мяса, сховати до кишені шматок хліба і бігти виконувати норму. Це ті, що мають право щоденно бувати в цьому раю тепла і ситого блаженства... Навколо ж фабрики голодні, обірвані селяни з найближчих сіл і колгоспів. Села на ділі нема. Воно вимерло. Ті, що чудом вижили, прийшли до міста жебрачити.

— Подайте хоч крихіточку... не їв уже...

Та хто подасть? Хто піднесе свої голодні очі на тих живих трупів? Їх багато... От з снігу визирав чиясь напів боса нога, там хтось сперся об стіну і так замерз. А там жінка в снігу з відкритими очима вже третій день з дитиною на руках нерухома... Багато таких, багато. Ціле місто вкрите мерцями і тими ніби живими, але яким все байдуже. Це зима тридцять третього. Може пригадуєте? Може й ви голодували? Вмирала ж тоді Україна, на наших і ваших очах, вмирала.

Ми підлітки, учні отого ж ФЗУ. Тут давали кожного дня аж 600 грамів хліба. Це цілий масток. Тому ми закінчивши семирічки кинулись до фабрик не так учитись на отих слюсарів чи ковалів, як принести додому окрасць з того 600 грамового приділу, бо там і мати і бабуня і дід, яким за мудрими советськими законами хліба належить... 100 грамів денно. Радія вистарчає, щоб померти за тиждень чи два, і тому треба рятувати їх молодому хлопцеві.

Прибігаємо в обідову переву до фабрики-кухні. Величезна чорна гадюка-черга. Поволі посуваємося. Раптом стали. Я вже майже біла

дверей. Ми кричимо і ласемось найголосніше. Старші тільки похитують головами:

— Це наша зміна, оці замурзані дівчаки-Матюки не злазять з язиків!

Ми зухвалі й нахабні. Може тому, що мороз щипає незаслонене вбогим одягом тіло і голод корчить кишки. Недалеко від нас мовчки замерла жіноча постать. Вона стоїть в тому куточку, що утворився між фабричною стіною і величезним цегляним димарем. Там затишніше, бо не віє і несе від димаря теплом. Це селянка. Я бачу її високу постать, закутану в подерті шматки одягу. Лице засмалене морозом, чорне, залуخته. Під замотаною хусткою — глибокі запалі очі. Вона не рухається, стоїть мовчки, гордо. Не простягає кістяка руки до нас. Стоїть як докір. Мало хто звертає на неї увагу. Хвилина і я забуваю про неї. Чому ми не посуваємось? Чому замерла наша черга? За нами нові й нові хвилі голодних, що вийшли з своїх змін і ті, яким починати свою зміну. Як морські хвилі б'ються об нас стоячих біля дверей. Хвилювання зростає. Чути вигуки, матюки як ластівки над нашими головами. І все ж відчиняються двері, ми намагаємось продертися в середину, коли тут десь взялася міліція:

— Куди, шпана! Пшол назад! (Це до нас, майбутніх будівників комунізму, бо про соціалізм вже мови нема, ми в ньому стоїмо.)

— Куди? Він питає куди! Та ж ми, товариш начальник, шамать прийшли. . . Чи може сьогодні кухня вихідна?

— Заткайся! А то я. . .

В цю мить виходить з дверей свого кабінету директор, товариш Табачников (З отого кабінету виходить звичайно начальство і підначальство, різні там секретарі й заступники червоне, сите. . . для них готується окреме меню. . .)

Він маленький, гладкий, на ньому костюм „під вождя”. Маленькі весь час мигаючі очі. Ні до кого не звертаючись, дідить ситим голосом:

— Обнаружені нами підроблені талони на обіди. . . сьогодні обідів видавати не будемо. Можливо, що хтось такі талони має. . . га? Так ми його. . . доки не знайдемо винуватців — обідів не видаватимемо! Це все. Очистіть приміщення! — це вже до міліції. Ми зразу зрозумі-

ли, чим це пахне. Голодними пробудемо всю ніч, завтрашній день до обіду і ще не знати чи на цьому закінчиться „слідство”. У відповідь на слова директора — хвиля реву. Матюки падають на його голову, на його маму і всю родину, ніхто не розходиться.

Крізь натовп пробивається молода людина.

— Прошу пропустити, прошу. Мені до директора. . .

— А нам хіба до. . . — дотепні, але злі вигуки.

Він пролазить крізь мур людських тіл. Я бачу його молоденьке обличчя з хитрими бісиками в очах. Кашкет як кашкет, під пахвою портфель, в руках „Комсомольська Правда”. Він опинився біля мене, вже прямує в двері.

— Хто тут директор? — голосно і чітко в страшний суматосі.

— А хто ти такий! Щезай, щоб і сліду твого — це сиплеться суворий голос міліціонера, але молодий з портфелем якби й не чув. І ще суворіше до товариша Табачникова:

— Ви директор?

— Ну я, а ви хто? — якось ніби злякався нахабності молодого.

— Член виїзної сесії *Комсомольської Правди*, ось вам мій мандат. . . Пізніше свідки тієї сцени клялися, що такі бачили цей папір в руках члена виїзної сесії. А ще згадували, що молодий чоловік замість сесії — сказав „бригади”, від чого директор зовсім знітився. Він скользнув по сіренькій постаті й злякався. Може вже і під мене підкопуються? — промайнуло по обличчі і він настроженим голосом запросив незнайомого в середину:

— Прошу до мого кабінету, там не заважають — кинув у наш бік призириливий погляд.

— Нічого, ми тут можемо поговорити — відмовився молодий — Нам нічого ховатись. Чого це ви зупинили видачу обідів? Які там ще талони? Та й що з того, що хтось там підробив кілька штук, так через оце тисячі будуть стояти коло станків голодними? Ви уявляєте, коли завтра в „Комсомольській Правді” напишеш, що директор фабрики-кухні машкомібнату товариш. . .

— Та. . . бач. . .

— Так ви як член партії. . .

М. Гікавий

Д-Р ДМИТРО ДОНЦОВ ІДЕОЛОГ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛІЗМУ

Д-р Дмитро Донцов народився 28 серія 1883 року в м. Мелітополі (Таврія). По закінченню середньої школи, вступив до університету в Петербурзі 1901 р.

Д-р Дмитро Донцов

В 1901 р. був заарештований за приналежність до РУП (Револуційної Української Партії). У жовтні звільнений за амністією після революції 1905 р. Від 1905 р. до 1907 р. Д. Донцов перебував у Києві, де товаришами його були В. Садовський, Понятенко та інші, також дописував у їхньому органі „Слово”. Коли ж у 1926 р. Шварцбарт убив Петлюру, Д. Донцов виступив у „Літературно-Науковому Віснику” в обороні останнього й Українського визвольного руху. Пізніше оприлюднив листи С. Петлюри з часів, коли Донцов був співробітником редакційної С. Петлюрою „Укр. Жізни” в Москві. Донцов співпрацював в „Нашій Хаті”, в „Боротьбі” яка виходила в Києві, та в часописі „Наша Думка” в Петербурзі, а також у довосному „ЛНВ”.

Після другого арешту 1907 р. Донцов, випущений з тюрми за кавцією в 1908 р., втік закордон, уникнувши заслання на каторгу.

У 1913 р. у Львові Д. Донцов виголосив відчит, де, у зв'язку з загрозою війни, виразно поставив тезу відокремлення України від Москви, та безкомпромісової боротьби за свою незалежність. Вислідом реферату було те, що московський світ, починаючи від монархістів, лібералів (П. Мілюков) і кінчаючи комуністами (Ленін), вдарив на сполух, піднявши проти Донцова шалену акцію в пресі, яка триває й дотепер.

Від 1914 до 1916 р. Д. Донцов провадив у Берліні пресове бюро та співпрацював з укр. пресою у Львові. У 1917 р. Донцов здобув ступінь доктора права. У 1918 р. працював у Києві, як шеф прес-бюро української дипломатичної місії у Швейцарії.

У 1922 р., з доручення полковника С. Коновальця, Д. Донцов почав редагувати у Львові „ЛНВ”, у 1923 р. — „Заграву”, а від 1932 „Вісник”, до якого рік пізніше долучився ще й кварталник „Вісника”. Між іншим у В-ві „Вісника” вийшли тоді: „Земля Мадонна” Маланюка, „Прокляті роки” Ю. Клена та д-ра Донцова „Наша доба і література”.

1. вересня 1939 р., з початком війни, поляки посадили Д. Донцова до Берези Картузької, разом із співробітниками „ЛНВісника”. Вийшовши з Берези з усіма, в наслідок втечі польської поліції перед німцями, д-р Донцов переїхав до Букарешту, де разом з д-ром Ю. і панєю Н. Русовими видавав журнал „Батаву”. В 1942 р. переїхав до Праги, у 1945 р. — до Франції, а потім до Лондону, де співпрацював у часописі „Наш Клич”. В 1948 р. д-р Донцов приїхав до Канади, де викладав українську літературу в Монреальському університеті, від 1949 до 1952 року.

Починаючи від 1912 р., як на українських землях так і закордоном, вийшло друком бага-

то цінних творів Д. Донцова. Головніші з них це: „Націоналізм”, „Підстави нашої політики”, „Дух нашої давнини”, „Наша доба і література”, „Московська отрута”, „Хрест проти диявола”, „Де шукати наших традицій”, „Росія чи Європа”, „Від містики до політики”, „Поетка вогнених меж”, „Незримі Скрижалі Кобзаря” та інші.

У більшості своїх творів д-р Донцов підкреслював, що москалі, поневоливши Україну, намагаються знищити все, що є найкраще в українському народі — його завзяття, національну гордість, власну правду та зокрема провідну верству. Д. Донцов радить протиставити московському імперіалізму дух нашої давнини: правду пращів великих-велетнів, яких викликали з минулого Т. Шевченко, Леся Українка, І. Франко. Українська нація, за Донцовим, мусить опертися, коли не хоче навіки залишитися московською колонією, на власні сили, на власну традицію. Мусить мати шляхетну провідну верству, бо без неї Україна не знайде шляху до визволення. Тому Донцов рішуче заперечує коєкзистенцію вільного світу з Москвою, яка може принести загибель для нього. Під впливом його вчення доктрина націоналізму скристалізувалася в душах молодого покоління 30-их років цього століття. Змагаючись за переродження української душі, він своєю ясною думкою і гострим словом обновлював українську духовість, засуджуючи рабську психіку. Завдяки доктрині Донцова українська свідомість остаточно взяла національно-державницький напрям. Вплив Донцова, особливо серед молоді, був величезний, багато людей стало його послідовниками. За час своєї 60-тирічної політичної діяльності Д. Донцов прочитав також багато рефератів на різні політичні, громадські та літературні теми, які мали завжди велику кількість слухачів і великий успіх, на яких виховалося три покоління українських борців-революціонерів, що під час Другої світової війни своїм чином засвідчили любов до України. Реферати відбувалися по більших містах Західної України, як рівнож й в Петербурзі, Києві, Парижі, Берліні, Варшаві, Кракові, Празі, Букарешті, Лондоні, Торонті, Монреалі, Нью-Йорку та інших містах.

Юрій Луца

Л Ь В І В

*Могутен став він на земному лоні
І, повен пиши, голову підніс:
На степ подільський, буковинський ліс
Зорять коця зірниці ясні й сонні;*

*Юр молитовно звів свої долоні,
В силветах веж церковних біль завис,
Бо в місті тишому гужий, підступний кріс,
В столиці Льва забази вітрогонні.*

*Ви, що живі, і ви, луно століть,
О, Янова хрести, Лизакова берізки,
Погуйте голос і страшний, і близький, —*

*Так мозить Бог наш: — Знайте і мовіть!
Збудую тут теєрдию в вігнім гарті,
Як камінь гордощів, як камінь, що на варті.*

Сьогодні це вже загально признана оцінка московського більшевизму, що це чисто московське явище для порятунку розсмаатованої царської імперії, але це заслуга д-ра Донцова, що він її перший поставив і доказав її правдивість.

Заслуга Донцова, що він всією своєю діяльністю, у всіх своїх творах стояв на сторожі ідеї нації, виповівши принципову й безкомпромісову боротьбу проти созстофільства і москвофільства, марксизму-сіціалізму-комунізму серед політично невироблених українців.

Він ствердив, що найголовнішим ворогом України є Москва, не лише фізично, але й духово. Тому вперто й послідовно викорчовував з української ментальності ворожі ідеї—матеріалізм, покірливість. Підкреслював дух непокірний, що дає українській нації силу віднайти і здійснити свої ідеали.

*

Д-р Дмитро Донцов відійшов від нас у інший світ 30 березня 1973 року в Монреалі, проживши 90 літ. Само Провидіння дало Мислителю України такий патріарший вік.

А. В. Б.

АВТОНОМІСТИЧНЕ ЗВЕРНЕННЯ ПУН

ПУН, себто провід політичного середовища, очоленого М. Плав'юком, опублікував у своїй пресі „звернення”, в якому закликається відбутися „день української солідарності” у зв'язку з 60-річчям створення ССРСР. Чому лише один день Україні мають виступати „солідарно”? — не знати. А задля чого має провадитися пропонувана акція, то у цій зверненні сказано так: „для піднесення голосу протесту проти насильства, проти неволі, проти етноциду”. Це є типове антирежимне ставлення, мовляв, у ССРСР панує злий режим, і його треба б змінити кращим. Ми, мовляв, „за волю для всіх народів і гідність для кожної людини”.

Ніде в зверненні немає згадки про те, що 1917-го року була знищена російська царська імперія, що на її руїнах постала українська суверенна держава, проголошена IV-им Універсалом Української Центральної Ради, та інші національні держави; що комуністичні імперіялісти пішли війною проти української й інших держав і їх знищили, та що ССРСР — це відновлена силою агресії російської держави — російська імперія. Гасла, за які закликає ПУН виступати, нагадують перший і другий (навіть не третій) універсали УЦРади з 1917 р., коли ще більшість членів УЦРади задовольнялася кучою автономією, яку вони хотіли вижебрати собі від „старшого брата”.

Здається, члени Плав'юківського ПУН мріють про таку саму автономію, бо навіть пожалілися у своїм зверненні лише за людьми з автономістичними цілями, зігнорували змаг українців-державників. Вони написали: „Навіть ту кучу автономію, яку місцеві націонал-комуністи вибороли собі внаслідок революції, Москва перекреслила і привернула нову форму самодержавія, під покришкою інтернаціоналізму”. Тут мова про большевицький переворот, а не про українську національну революцію 1917-20 рр. Повище твердження є, очевидно, історичною неправдою, що „місцеві націонал-комуністи” вибороли собі перед груднем 1922 ро-

ку якусь „кучу автономію”, яку нібито Москва знищила. Це блеф і ілюзії мрійників „загірної комуни”, бо ніякої кучої автономії українські націонал-комуністи собі не вибороли, бо і не могли. Від першого дня завоювання України Росією російські комуністи-леніністи мали в своїх руках повноту влади аж до формального створення нової імперської форми держави — ССРСР. Чому ж тоді ПУН робить із фікції „виборення” націонал-комуністами автономії для України героїзм?

Варто відмітити, що при опрацюванні структури ССРСР большевики поділилися на прихильників двох концепцій: Ленінової — дати поневолемих націям ілюзію рівності, і Сталінову — формально створити монолітну державу, в якій не-росіянам можна б дати якусь кучу автономію. Перемогла компромісова розв'язка, а саме прийнято формальну рівність „советських республік” і фактичну централізацію всієї влади в руках Москви, пропонувану Сталіном.

ПУН також помиляється у своїй непродуманій заяві, що, мовляв, 30-го грудня 1922 року Москва привернула „самодержавіє”. Хоч цей термін тут взагалі не на місці, бо звичайно ним означають абсолютистичну форму монархії з однією особою, в руках якої скупчена вся влада, то суттєвим є те, що ССРСР не був однонаціональною державою з власною формою „самодержавія”. ССРСР — це многонаціональна держава, побудована Російською СФСР, що завоювала ряд національних держав і запровадила в них російськ-расистську і колоніальну систему. Отже суть цієї держави є багато важніша для поневолемих націй, як лише форма влади — „самодержавія”. Але про суть ССРСР ПУН мовчить!

Кожному, хто хоч трішки орієнтується в історії ОУН, відразу стає ясным, що політичні цілі ПУНівського звернення не є основані на програмових заложеннях Організації Українських Націоналістів, наприклад, в душі основуючого

Конгресу ОУН у 1929 році, який прийняв рішення: „Для Української Нації в стані її політичного поневолення начальним постулятом є створення політично-правної організації, означеної Українська Самостійна Соборна Держава. ОУН, зокрема, постала в протилежність до всяких модних тоді автономістичних ідей, чи то пов'язаних з висновками I-го і II-го Універсалів УЦРади, чи то „куцої автономії націонал-комуністів“. Але ПУНівська заява саме написана в дусі такого автономізму! ОУН закликала й закликає до „повного усунення всіх займанців з українських земель, що наступить у бігу національної революції“... а теперішній Плав'юківський ПУН закликає до критики режиму російської імперії та вимоги проведення в ній певних реформ у дусі різного роду російських дисидентів, очолених єдиномеділімцем акад. Сахаровим і ген. Петром Григоренком.

ПУНіві завертають українську визвольну політику до згубних ідей I-го і II-го Універсалів УЦРади! Заклики у „зверненні“ до інших поневолених народів нагадують з'їзди 1917 року представників народів кол. царської російської імперії, які вимагали... автономії й федерального зв'язку зі „старшим братом“ в межах „єдиної-неделімої“. У зверненні ПУН взагалі немає найменшого натяку про боротьбу за УССД і за знищення ССРСР.

Отож, правдивий Провід Організації Українських Націоналістів, не так згадане звернення, закликає виявляти перед світом расистсько-колоніальну суть ССРСР і ставить історичну вимогу знищення цієї імперії, побудованої на базі російської нації, та закликає ставити перед світом, що український нарід не змагається за якусь куцу автономію, а за Українську Самостійну Соборну Державу.

Богдан Лівчак

НАША ЦІЛЬ І „КУЦА АВТОНОМІЯ“

На руках у мене об'ємиста книга під наг. „ОУН — 1929-1945“, збірник статей у 25-ліття ОУН. Це видання Першої Української Друкарні у Франції з 1955 року. З поданих даних бачимо, що це видав ПУН. Давненьке вже видання. Мистецьку обгортку книжки прикрашують різні образки з нашої княжої, козацької і найновішої історії України, але немає образка із боротьби УПА.

Замітний є на горішній частині обкладинки напис „Здобудеш Українську Державу, або згинеш у боротьбі за Неї“.

Так було у 1955 р. А як є сьогодні?

У „Свободі“ з 14 жовтня 1982 р. було „Звернення ПУН“ — „День Української Солідарности“. Там читаємо: „Під кінець цього року 30 грудня 1982 р. припадає 60-та річниця створення найжорстокішої тюрми народів, горезвісного ССРСР, що декретом Москви був формально покликаний до життя 30-го грдня 1922 р. Навіть ту „куцу автономію“ (мої лапки, Б.Л.), яку місцеві націонал-комуністи внаслідок ре-

волюції вибороли, Москва перекреслила і повернула нову форму самодержавія під покришкою інтернаціоналізму“.

Можна б не рушати тих „модерних“ міркувань ПУН-у, коли б ПУН не намагався грати „провідну“ роллю у нашій спільноті, що бачимо наглядно із змісту того „Звернення“ ПУН.

Загально знана приповідка: „Коня кують, а жаба ногу наставляє“... .

Так воно і з тим „Зверненням ПУН“. Читаємо: „Закликаємо всі організації, які гуртуються біля Державного Центру УНР, всі Організації Визвольного Фронту, Організації Українського Демократичного Руху, Організації Союзу Гетьманців Державників, до спільної й солідарної співпраці для успішного переведення цієї протестаційної акції“.

Ось, як бачимо, ПУН закликає до „солідарности“ в обороні „куцої автономії“, яку Москва

**КОМУНІЗМ — ОБЛУДА,
НАЦІОНАЛІЗМ — ПЕРЕМОГА!**

Зена Матла-Рихтицька

ЛИШЕ ОДИН УКРАЇНСЬКИЙ МІСЯЦЬ...

Нині вже березень — місяць весни, місяць надії, місяць двох Тарасів — Шевченка і Чупринки. Але і нині приходять на гадку січень..

Ось візьмім календар-альманах „Гомону України”. Гляньмо на місяць січень. Вже перша ліній, на самій горі, каже, що 1-го січня 1909 року народився Степан Бандера, голова Проводу ОУН між 1940-овим і 1959-им роками. Що сталося в 1959 році, що Степан Бандера перестав бути головою Проводу ОУН? Не вибрали його може наново його вірні друзі? Ні, ви му-сіли б заглянути аж під місяць жовтень, якщо ви призабули, що 15 жовтня убив його в Мюнхені ворожий агент, але, на жаль, українець по національності, Богдан Сташинський. А ось, цього самого дня 1-го січня, але ще 1919 року, в час, коли Україна боролася за саме своє жит-тя у Визвольних Змаганнях, уряд тодішньої Української Народної Республіки проголосив закон про Автокефалію Української Православної Церкви. Така собі тільки коротка нотатка, але це була історичної ваги подія! Цим законом Україна відірвала Українську Православну Церкву від російської і її погубного впливу на українське релігійне життя. З того часу Українська Автокефальна Православна Церква стала справді однією з Церков українського народу, і коли прийде хвилинка визволення, на її чолі в Києві стане український патріарх, який дбатиме про добро і славу нашого народу. Два дні пізніше Українська Національна Рада у Львові схвалила постанову про з'єднання Західньо-Української Народної Республіки з Українською Народною Республікою в одну соборну державу українського народу. Це була колосальна історична подія. Український нарід власною волею перекреслив імперіялістичні кордони ворожих нам потуг, що покра-ляли нашу землю за своїми інтересами, і вперше в модерній історії всі українські землі опини-лися в кордонах однієї української держави. А вже наступний рядок завертає нас аж до 1585 року, коли, після падіння королівської україн-

ської Галицько-Волинської держави, український нарід став підійматися до нового життя і у Львові, столиці Західньої України, закладе-но Ставропігійське Братство, що почало вже тоді, чотиреста років тому назад, будувати під-валини під відродження українського народу! Що це відродження не прийшлося нам легко, нехай покаже наступний рядок, де під датою 5-го січня 1935 року з рук російської поліції — НКВД — згинув наш надійний поет Олекса Влизько. Це був час, коли Росія поголовно мордувала український інтелектуальний світ, щоб залишити наш нарід обезголовленим саме, коли назрівали великі події Другої світової вій-ни. . ! Дня 6-го січня 1846 року, коли Шевчен-кові було саме тридцять років, в Києві з його участю засновано Кирило-Методіївське Брат-ство, що своєю муравлиною працею поклато основи під події Визвольних Змагань сімдесят років пізніше. В цій завірюсі, що охопила весь український народ у Вісімнадцятих роках, дня 6 січня засновано в Україні Державний Банк УНР і видано перші гроші самостійної україн-ської держави, коли на всіх фронтах йшли вже бої з росіянами. День пізніше в Києві з'їхали-ся владики Української Православної Церкви на свій перший великий Собор, щоб оформити релігійне життя України і схопити його в орга-нізовані церковні рамки. В 1953 році, 8 січня помер один з найкращих артистів і діячів укра-їнського театрального життя, актор і режисер Володимир Блавацький. Так недавно ще, а хто з нас ще його пам'ятає? Скільки театральних зворушень пережили ми всі на виставах під його керівництвом і з його участю! Під його рукою львівська опера в час німецької окупа-ції — помімо неприхильного ставлення німців — досягла вершин театрального і оперного ми-стецтва в Україні! Чи віддячиться йому колись Україна за цей труд і за його посвяту справам нашої культури?..

Наступний рядок завертає нас назад до кри-вавої історії нашої боротьби за волю. Саме 10-го

січня 1946 року Росія вислала 585-тисячну армію проти наших повстанців і з того часу ще повних шість років Українська Повстанська Армія боролася з цими переважаючими силами, частиною яких у свій час командував також генерал Петро Григоренко, якого сьогодні дехто у нас величає „нашим генералом”. . . Дня 11 січня 1647 року помер у Києві митрополит Петро Могила, ректор Київської Академії, тобто університету. Варто усвідомити, що в той час Росія ще не мала свого університету і своїх високих шкіл, але росіяни сьогодні нас повчають про своє культурне післанництво на Сході Європи! . . .

Програма в 1905-ому і 6-ому роках війна Росії з Японією привела до часткових змін в російській царській імперії і, всупереч законів міністра Валуєва про заборону української мови, в Києві появилася перший український щоденник під наголовком „Громадська Думка”. Почався другий етап відродження українського народу, недовго вже перед Першою світовою війною. . .

Неначе, щоб пригадати нам славу відродження і визволення, наступний рядок згадує під датою 14 січня 1649 року, два роки після смерті Петра Могили, тріумфальний в'їзд гетьмана Богдана Хмельницького до Києва після виграної воєнної кампанії проти тодішньої польської імперії. Цього самого дня, але 1880 року, появилася у Львові український щоденник „Діло”, що став на довгі роки, бо аж до 1 версяня 1939 року, трибуною української громадської і політичної думки поміркованих українських політичних кіл, або, як тепер скося кажеться „демократів”. Зайняття Західної України советськими військами в Першій світовій війні росіяни „відсвяткували” судом над 59-тма членами Організації Українських Націоналістів у Львові дня 15 січня 1941 року, за півроку перед війною з Німеччиною.

Ось так перейшли щойно третину цієї календарної сторінки, а скільки вже історичних подій розгорнулося перед нами, скільки думок і рефлексій на тему нашого великого минулого! Ось згадка про народини маляра Івана Труша, клясика українського пейзажу, 17 січня 1869 року, а ось цього самого дня, але вже 1921

року створено Український Вільний Університет у Відні, який до сьогодні стоїть на сторожі вільної української науки у світі. Дальше є дата смерті археолога і етнолога Вадима Щербаківського, дата смерті поета Михайла Драї Хмари і за цим дата народження поета і есеїста Євгена Маланюка, повністю європейця в українській поезії. Наступний рядок замикає історію Гетьманської України смертю останнього гетьмана Кирила Розумовського 21 січня 1803 року. І неначе для підкреслення, що ще не вмерла Україна, цього самого дня 1919 року українське Закарпаття приєдналося до соборної України, а вже наступний день — це справді велика історична дата, бо під нею записані дві події, що стали світилом нашої модерної історії, а саме проголошення самостійності Четвертим Універсалом 1918 року і проголошення Соборності 1919 року! Ці дві події, це початок найновішої історії України і тому 30 Червня у Львові 1941 року проголошено вже тільки відродження самостійності, бо українська нація ніколи не визнала окупації України Росією чи Польщею чи кимнебудь іншим. Дня 23 січня 1921 року росіяни замордували композитора Миколу Леонтовича, співця України, і цього ж дня, але 1667 року, договором в Андрусові Польща і Росія поділилися Україною. Цей нещасний договір стягнув і Польщу в могилу історії і цю пересторогу на майбутнє варто неоднократно повторяти й сьогодні, перед новими великими подіями у світі.

Одночасно з проголошенням самостійності в 1918 році Україна проголосила закон для національних меншостей, даючи їм громадські і політичні права, як рівнорядним громадянам української держави, дозволивши їм навіть на свої власні політичні організації з повним представництвом в українському парламенті! Варто тільки порівняти це з законами Росії, байдуже, білої чи червоної!

Для 27 січня 1860 року вийшов вперше друком „Кобзар” Тараса Шевченка, книга, що стала національною біблією українського народу і дала погатовок нашому свідомому національному відродженню. А в днях від 28 січня до 3-го лютого 1929 року відбувся у Відні Перший Конгрес Українських Націоналістів, який ство-

рив Організацію Українських Націоналістів і на чолі її поставив полк. Євгена Коновальця. День пізніше — але одинадцять років перед тим — під Крутами українська молодь і українська молода держава склали свою першу велику жертву крові в обороні самостійності України. Цей бій став символічним дороговказом для всієї української молоді, яка щороку віддає шану Поляглим своїм Друзям. Наступний день, 30-го січня, завертає нас у давнину, до 1111-го року, коли українські князі знов пішли походом на половців, що не давали спокою нашому населенню. Варто тільки заглянути у ці сторінки нашої давнини, щоб усвідомити, скільки крові наш нарід пролив за свою волю і свою державність впродовж нашої історії! І

кінчається місяць січень днем 31-го, коли в 1949 році у безпощадному бою проти ворогів України загинув шеф Головного Штабу Української Повстанської Армії, полк. О. Гасин-Лицар.

Багато думок насувається після перегляду нашого історичного календаря тільки за один місяць. Але найважливішим висновком є це, що в найбільш непригожих історичних умовах український нарід не заламався, а витримав і зростав у силі, і сьогодні ми всі готуємося до остаточної розправи з тими, що завжди зазіхали на нашу землю і нашу волю. Ми знаємо, що ми переможемо, і коли прийде хвилина потреби, весь наш нарід стане знов до бою — за Шевченківську, справедливу Україну.

У СПРАВІ ВІДЗНАЧЕННЯ 50-ЛІТТЯ ГОЛОВОЇ ОБЛОГИ УКРАЇНИ – 1933 Р.

ДО ВІДДІЛІВ УККА ТА УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА

Український Конгресовий Комітет Америки, що координує й унапрямує зусилля організованих українців на вільній землі ЗСА, скеровані на оборону прав України, проголосив 1983 рік — Роком відзначення голодової облоги України.

Україна, яку московська збройна сила прилучила до комуно-Російського імперського ханату, зазнала ще з 1920 року, за пляном Кремлю, всебічного нищення українського народу. У 1920-22 рр. Москва вивозила з України різного роду харчі, внаслідок чого згинуло з голоду 2 і пів мільйона українського селянства, а крім того, пограбувала в церквах прикраси з золота і срібла. З 1927-го до 1929 року Москва вислала в Україну тисячі т.зв. делегатів, які займалися й керували ревізіцією надбань українського господарства. Вже в тих роках українське свідоме селянство дістало назву „ворогів” Московії, яких очорнювали на списках шкідниками за невиконання плянів і позбавляли всяких прав. Хоч советська конституція давала окремим республікам право на відокремлення від

РСФСР і була введена офіційно українська мова, що Москва мусіла зробити внаслідок українських визвольних змагань 1917 - 1920 рр., але в дійсності московські інструкції вимагали здійснення партійного пляну на довшу мету — російщення українського народу й перетворення його в советсько-російський нарід, з російською культурою і мовою.

Здійснюючи Ленінський заповіт „побудови соціалізму”, Москва запровадила в Україні в 1929-1931 рр. насильну колективізацію, внаслідок якої через т.зв. „розкуркулення” й вивезення поза межі України були знищені до 3 і пів мільйона селян. Закиди українському населенню, що воно пасивно сприймало встановлення колгоспів і ліквідацію кращого селянства не згодні з фактами, бо селянство таки вело боротьбу проти колективізації, про що свідчать надруковані спогади багатьох свідків цієї боротьби. Відбувалися бунти, вбивства комуністів, активістів, селяни навіть організували по всій Україні масовий вихід з колгоспів. У відповідь Москва організувала в сільських районах так звану „територіальну армію”, яка вживала зброї, щоб придушити рух спротиву проти

політики Москви. Ті війська стріляли в груди матерей, батьків і дітей.

Одночасно з застосуванням примусової колективізації, Москва повела наступ на українську Церкву: здіймали дзвони, закривали церкви, вислали душпастирів та їх помічників на далекі заслання, а багатьох розстрілювали в місцевих в'язницях.

Українські селяни всіма можливими засобами ставили спротив ганебній московській затті.

Москва зробила висновок, що саме нищення провідної української верстви: СВУ-СУМ, УА-ПЦ, поетів, літераторів, композиторів, національнодумачих артистів, агрономів та ін., не дасть перемоги над українським народом, тому вже в 1932 році розробила плян успішнішого способу нищення села, як основи національної субстанції. Партія й червоний уряд ввели в 1932 році закон, що можна стріляти в тих, які збирають колоски, буряки тощо на полі колгоспу. На полях були поставлені високі вишки, на яких сиділи вартові комсомольці, комнезами, найманці Росії, які стріляли в голодних селян. Треба зокрема підкреслити, що в 1932 р. врожай в Україні був дуже високий.

Пізньої осені 1932 року були створені по селах „червоні бригади” з комуністів, комсомольців та комнезаму (від Комітету незаможних селян) під проводом 25-тисячників, надісланих з Росії, які відбирали в селян всі харчові засоби.

Український нарід вже в січні 1933 року переконався, що Москва заплянувала голодове народобвиство. В березні 1933 року почалися в Україні голодові смертні випадки. Москва наказала сільрадам записувати мерців до метричних книг, не показуючи справжніх причин смерти. Нарід був обезсилений, ноги не носили півтрупів, дехто частково зберіг у підземеллі деякі харчові засоби і з німичними силами пускався шукати хліба в Білорусі, Росії, на Кавказі, але не завжди шукачі верталися до своїх родин — вмирали на шляху, а коли й вертались додому, мати й діти погинули з голоду або й були вже поховані у спільній могилі й ніхто про них не знав.

Влада заборонила привозити з Росії харчі, а робітничо-селянська міліція відбирала все, що хто дістав поза Україною.

На весні 1933 року Москва угробила понад 7 млн. українських селян-хліборобів. Не зважаючи на те все український нарід все таки не склав зброї і сьогодні українські патріоти в Україні борються проти поневолення нашої батьківщини, заявляючи: „Хай же не надіється Росія, що буде вічно топтати гідність народів.”

У 50-річчя голодового народобвиства в Україні помолімось спільно за душі спочилих наших батьків, матерей, братів і сестер, щоб Господь упокоїв їх в оселях святих, де немає ні смутку, ні зідхання, а життя безконечне.

Великою протестною акцією заманіфестуємо проти злочинного способу нищення українського народу (самобугню тисячолітню націю) через „психушки”, концтабори і заслання та російщення української культури й мови. Маніфестація має теж підкреслити боротьбу українського народу за незалежність та самостійну державність, бо лише тоді український нарід матиме можливість свобідного розвитку.

КОМІСІЯ ПРОТЕСТНОЇ АКЦІЇ ПРОТИ ГОЛОДОВОГО НАРОДОВВІВСТВА В УКРАЇНІ, створена Крайовою Радою УККА, заплянувала:

1) Організувати переслухання свідків голоду в конгресово-сенатській Комісії ЗСА та подбати про схвалення Конгресом ЗСА резолюції в цій справі.

2) Відділам УККА організувати місцеві громадські комітети для відзначення 50-ліття голодової облоги, свідомо організованої Московою в Україні. Перед маніфестацією відбуту соборну панахиду за душі спочилих жертв голодової облоги. В маніфестації мають взяти участь наша молодь та учні українознавчих шкіл.

3) Крім протестних маніфестацій та схвалення резолюцій, організувати доповіді для з'ясування суті насильного голоду в 1933 році. Це може робити кожна організація для свого членства і місцевого населення, зокрема школи українознавства.

Ярослав Савка

ГУЦУЛЬЩИНА – ПЕРЛИНА УКРАЇНИ

Ivan Senkiv: Die Hirtenkultur der Huzulen. — Marburger Ostforschungen, Band 39, — J. G. Herder Institut, Marburg an der Lahn, 1981. 186 сторінок, 11 рисунків, 64 світлини, мапа, індекс, список географічних назв, список джерел і літератури, брош.

Праця Івана Сенькова німецькою мовою про культуру гуцулів складається з двох частин. Одна частина описує життя гуцулів в культурно-історичному аспекті, друга займається описом їх щоденного побуту в граждах і на полонинах.

У вступному слові до свого знаменито опрацьованого твору автор, І. Сеньків, слушно зазначає, що „немає, мабуть, такого українського племені, про яке існує так багато фантастичних уявлень, як про гуцулів, вони ж бо чарували екзотикою чужинецьких дослідників і публіцистів”. Це, якраз, і стало причиною його рішення написати „можливо об’єктивну працю про своїх земляків”.

Свою студію, у великій мірі, І. Сеньків опирає на обширних джерельних матеріалах, яких тут не перераховуємо з огляду на місце.

Для читачів, мало ознайомлених з українською історією, автор студії дає коротку вичерпну інформацію про український наріччя і про

4) Крайовий комітет подбає про виготовлення жетонів 50-річчя голоду та про плякати із змістом про голодову облогу.

5) Крайова Рада УККА доручила Відділові УККА в Нью-Йорку організувати в обсягу метрополії комітет з участю громад Нью-Йорку, Нью-Джерсі, Філадельфії і Гартфорду з тим, щоб 4 березня 1983 року в Нью-Йорку провести центральну маніфестацію протесту нищення українського народу й проти російщення України та заманіфестувати боротьбу за українську державну незалежність і суверенність. 1983 р., Нью-Йорк, Н.И. Крайовий Комітет

походження назви „Україна”, та про численні, накинени українцям, різні назви (нпр. „руси́ни”, „малороси”, „рутени”, „руснаки” та інші), які, однак, українці відкидають, вважаючи їх за форму національного гноблення.

Суттєвим і цікавим ствердженням автора є, що існує підставова різниця між гуцулами й іншими пастирськими племенами в їх поставі супроти природи. Всі інші пастирські племена Карпатських гір базували своє існування на корчуванні дерев і здобуванні більше управної землі. Не так гуцули — вони любили свої гори і не торкалися їх плугом. Вони шанували ліси і вважали їх за святість. Як вільні пастирі, були гуцули сміливими борцями і завзятими вершниками. Мир за всяку ціну не належав до їхнього стилю життя.

Вже рано притягала Гуцульщина увагу різних учених, дослідників і подорожних, як, наприклад, Б. Гакет, Вагилевич, В. Поль, Бельовські, Бідерман та інші.

Систематичні наукові дослідження гуцульської культури започатковано щойно в 1873 році під проводом Наукового Товариства ім. Т. Шевченка у Львові. В 1898 році НТШ покликало до життя окрему Етнографічну комісію для дослідження Гуцульщини. До Комісії належали провідні представники української науки і культури: професор Львівського університету Михайло Грушевський (1866-1934), антрополог Федір Вовк (1847-1918), письменник і вчений Іван Франко (1856-1916), етнограф Володимир Гнатюк (1871-1926), проф. Микола Сумцов (1854-1922), етнограф Зенон Кузеля, музиколог Філарет Колесса та інші. У загальній кількості Комісія видала 62 томи наукових праць.

По 1-шій світовій війні відновлено інтенсивні дослідження гуцульської культури в університетах у Празі, Кракові, Львові і Варшаві.

До авторів, яких життя і літературна творчість тісно зв’язані з Гуцульщиною, належав дослідник і письменник Станіслав Вінценц із Слободи Рунгурської біля Коломиї.

Цікаві і майже не очікувані спостереження робить автор праці про волоських пастухів, виступаючи проти теорії румунського походження карпатських пастухів. Покликаючись на працю Д. Кранджалова, Іван Сеньків твердить, що т. зв. „волоське” пастирство, в переважаючій мірі, є карпатського походження. Свідчить про це більший вплив фахових слів з ділянки вівчарства українськомовного походження на румунську мову, ніж навпаки. Цей погляд заступали також проф. Вальтер Кун, Бруно Шір. М. ін., назва „волох” і „влах”, відома на Балканах, означає не лише румунську національність, але й пастирську професію балканських пастухів не-румунської національності. Само по собі — твердить І. Сеньків за Д. Кранджаловом — окреслення „волох” не є доказом румунського походження. Зрештою, не можна тут помінути назвотворчого впливу св. Волоса, який був у Вірменії єпископом і загинув мученичою смертю в 316 р., а пізніше (в 972 р.) став покровителем міста Дубровнік і був охоронцем терплячих тварин.

Українсько-гуцульська колонізація лісових Карпат тривала від 14-го до 17-го сторіччя. Почалася вона під назвою „волоського права”, яке було відміною німецького права.

Після першого поділу Польщі в 1772 р. Галичина, а два роки пізніше й Буковина стали частиною габсбурзької монархії. В тому часі аж до 1848 року селянство жило під „панщиною” переважно польських великих землевласників. Після скасування панщини в Галичині в 1848 році польська шляхта перейняла в 1861 році владу в Галичині і немилосердно експлуатувала селян, а в тому й гуцулів. Подібна ситуація була і на Буковині.

НОВЕ СУДНІЩЕ В УКРАЇНІ

Збирача українського фольклору, автора статей на теми з української історії (непофальшованої) Зиновія Антоюка, уродженця Тернопільщини, довголітнього московського політв'язня, знову заарештували й судили у жовтні 1982 року в Києві, де він жив із своєю родиною.

„Шемякін суд” обвинуватив його у неробстві, хоча З. Антоюка ніде не хотіли прийняти на працю, і засудив на один рік важких таборів на півночі імперії.

Великий перелом у житті і думанні гуцулів наступив в половині 19-го сторіччя під тиском міської цивілізації і грошевої господарки. Також родинне життя гуцулів змінилося. Часто не тільки чоловіки, але й жінки змушені були сходити з гір на рівнину в пошуках заробітку, щоб рятуватися від голоду.

Як свободні (вільні) пастухи, гуцули були рішучими противниками рільництва, яке вважали за синонім неволі. Тому вони на рівнинах відокремлювалися від селян, бо ці були панцизнями невірниками. Це відокремлення знайшло свій вираз у їх ноші, танцях, звичаях, говірці, у гордій поведінці і замилюванні до зброї. Постійна свідомість того, що вони є вільними пастухами, довела вкінці до постання оригінальної пастирської культури, в якій їх етнічна своєрідність знайшла своє спеціальне віддзеркалення. Основою цієї культури було багатство і дало поштовх до постання гуцульської аристократії.

Щодо назви „гуцул”, то вона правдоподібно постала, як згідливе прізвище під кінець 18-го сторіччя. Ще в 1772 р. географ Балтазар Гакет називав гуцулів „покутцями”, „правдивими покутцями”, назва „гуцули” ще тоді не існувала.

Окремий розділ у праці І. Сенькова присвячений гуцульським опришкам. Свого алогою розвиток опришківства досягнув в 18-ому сторіччі і це тривало аж до половини 19-го сторіччя. Найбільш славним представником ватажком опришків був Олекса Дозбуш з Печеніжина, і його геройські чини нарід оспівує в піснях і прославляє в легендах. Про опришків говорить Станіслав Вінценц: „Не з приводу грабунків шанує їх нарід, а з приводу їх благородности, сміливости і щедрости”.

Широку картину життя і праці гуцулів, їх гражд, вівчарства, харчування, одягу, вишивок, писанок, кераміки, ковальства, святкових звичаїв, танців, вірувань, народної медицини, релігійних обрядів, церковного будівництва і т. п. дає автор праці на стор. від 51 до 164.

Все це, на жаль, належить уже в більшості до минувшини.

Від 1945 року, тобто від часу, коли над Гуцульщиною, як і над усією Україною, залягла темрява московсько-большевицької окупації, —

попри героїзм УПА, наступила зміна економічних відносин гуцулів і їх культури, базованих на приватній власності і особистій свободі. Гори, ліси, полонини, зграбовані в гуцулів комуністичною владою, втратили свою екзистенційну силу притягання. Прийшла загальна нужда населення. Гуцули почали покидати свою вужчу батьківщину і переключилися на інші професії. В першу чергу, молоде покоління зійшло на рівнину і до великих міст, втрачаючи там свою етнічну ідентичність, хоча, звичайно, не всі.

Та все ж таки Гуцульщина не вмерла — вона живе, живе також і в спогадах самих гуцулів та всього українського народу і в спогадах борців героїчної УПА.

На закінчення варто зачитувати погляд про гуцулів Едуарда фон Ліберта: „Найгарніший людський тип Галичини — це гуцули, пастухи Карпатських гір, де вони в глухих лісах зберегли, в певних межах, свою незалежність...” „Від Висли до Дніпра”, Ганновер, 1886, ст. 75.

Можна лише пошкодувати, що автор не спинився докладніше на темі УПА на Гуцульщині.

ІВАН І ЛЕОНІДА СВІТЛИЧНІ В КИЄВІ

Зразок вірності і відданості дружини показала Леоніда Світлична, яка вже пенсійного віку і сама нездорова — добровільно поїхала з Києва в холодний Алтайський край і там самовіддано допомагала прийти до здоров'я своєму чоловікові — московському політв'язневі майже 12 років, Іванові Світличному.

Додому Іван Світличний, літературознавець і знавець української мови й історії, повернувся напівспаралізованим, разом із дружиною, у кінці січня 1983 року.

У К Р А І Н Ц І !

З'ЄДНАЙМОСЯ В ЦІ ТЯЖКІ ДНІ ЄДИНОЮ
ДУМКОЮ З ВОЮЮЧОЮ УКРАЇНОЮ
І ЗАПРИСЯГНІМ ТАК ДОВГО НЕ СПОЧИТИ,
ДОКИ МЕТА, ЗА ЯКУ ПОКЛАВ ГОЛОВУ
СЛАВНОЇ ПАМ'ЯТІ ГЕНЕРАЛ ТАРАС ЧУПРИНКА,
НЕ БУДЕ ЗДИЙСНЕНА!

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ФОНД — ЦЕ ГОЛОВНА ЕКОНОМІЧНА ПІДПОРА ДЛЯ ВЕЛИКОЇ ПОЛІТИЧНОЇ ПРАЦІ УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ АМЕРИКИ.

УТОЧНЕННЯ

У ч. 12 нашого журналу була інформація про встановлення пам'ятника воюючим УПА у Клівленді, Ог. Уточнюємо, що здвигнення того пам'ятника заініціював упівець Іван Олійар, тодішній голова місцевого відділу Т-ва УПА, і на його пропозицію погодилися всі члени відділу. Під час церемонії американський гімн виконала Зірка Дмитрак-Шокалюк, а серед численних привітів був привіт від Степана Зорія, голови відділу згаданого Т-ва.

КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „РІДНА МОВА”

авторства сл. п. проф. Марії Дейко

БУКВАР, 80 стор.	— 4 амер. дол. 95 ц.
РІДНЕ СЛОВО, 116 стор.	— 5, 20 ц.
ВОЛОШКИ, 156 стор.	— 5, 20 ц.
РІДНИЙ КРАЙ, 162 стор.	— 5, 95 ц.
ЄВШАН-ЗІЛЛЯ, 220 стор.	— 5, 95 ц.
ПРО ЦЮ ТИРСА ЦЕЛЕСТІЛА	—
стор. 262, для 5-6 клас	— 7, 20 ц.

Всі читанки чудово ілюстровані, із українсько-англійськими словничками

*

СЛОВНИК УКРАЇНСЬКО-АНГЛІЙСЬКИЙ І
АНГЛІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ, 2 томи по 50,000 слів,
без русизмів, багате укр. назовництво з різних ділянок і фахів. ДВА ТОМИ У ТВЕРДІЙ ОПРАВІ
ЛИШЕ 30 АМ. ДОЛ. — ВКЛЮЧНО ІЗ ПЕРЕСИЛКОЮ!

Замовляти:

“Ridna Mowa” Publ.
10 Savaris Court
Donvale, Vic. 3111
AUSTRALIA

ЧЕРЕЗ ОЩАДНІСТЬ ДО КРАЩОГО ЗАВТРА!
УКРАЇНСЬКА ЩАДНИЦЯ ПЕВНІСТЬ

SECURITY SAVINGS & LOAN ASSN.

936 N. Western Ave., Chicago, Ill. 60622

312-772-4500

ФІЛІЯ:

2166 Plum Grove Road, Rolling Meadows, Ill. 60008

312-991-9393

- В «Певності» Ви одержуєте найвищі відсотки на всіх родах ощадностей, нараховувані щоденно від дня вкладу до дня вибору й виплачувані квартално
- В «Певності» Ви одержуєте відсотки від відсотків.
- В «Певності» Ваші ощадности обезпечені Федерально Агенцією до суми 100 тисяч доларів.
- В «Певності» Ви можете відкрити пенсійні конта, т.зв. IRA і Keogh, чекові конта та користати з першою депозиту пенсійних чеків.
- В «Певності» є до Вашої диспозиції різного рода щадничі Сертифікати.
- В «Певності» є вогнетривалі скриньки для переховування цінних речей.

**ЩАДІТЬ І ПОЗИЧАЙТЕ В УКРАЇНСЬКІЙ ЩАДНИЦІ «ПЕВНІСТЬ» —
НАЙБІЛЬШІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ФІНАНСОВІЙ УСТАНОВІ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ!**

**ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА
КООПЕРАТИВА СУМА**

В ЙОНКЕРСІ, Н. Й.

ВИДАЄ ПОЗИЧКИ СВОЇМ ЧЛЕНАМ ТА
ОРГАНІЗАЦІЯМ; СЛУЖИТЬ: ДОБРИМ І
ДЕШЕВИМ КРЕДИТОМ, ГРОШОВИМИ
ЧЕКАМИ; УДІЛЯЄ НАЙДЕШЕВШИЙ
КРЕДИТ НА АВТА, МОРТГЕДЖІ,

ремонт домів, меблі, шпитальні рахунки,
вакації, весілля та інші цілі.

СПЕЦІАЛЬНИЙ КРЕДИТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ
Майно кожного вкладчика чи позичкодавця
забезпечене.

Приймає ощадності і платить 7% дивіденди

Безплатне забезпечення ощадностей

Безплатне життєве забезпечення

до 2,000 дол.

Адреса:

SUMA (YONKERS)

FEDERAL CREDIT UNION

301 Palisade Ave.

Yonkers, N.Y. 10703

Tel.: 914-965-8560

СТЕЙТОВА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА

„БУДУЧНІСТЬ”

У ДЕТРОЙТІ

СЛУЖИТЬ СВОЇМ ЧЛЕНАМ ТА ОРГАНІЗАЦІЯМ
ДЕШЕВИМ І ВИГІДНИМ КРЕДИТОМ.
НИЗЬКОВІДСОТКОВІ ПОЗИЧКИ НА АВТА,
ДОМИ, НАПРАВУ ДОМІВ, МЕБЛІ, ВАКАЦІЇ,
ШПИТАЛЬНІ РАХУНКИ І Т. П. ПОЗИЧКИ
(КРІМ МОРТГЕДЖОВИХ) ЗАБЕЗПЕЧЕНІ
ДО 10,000 ДОЛ. БЕЗПЛАТНО ДЛЯ ПОЗИЧ-
КОДАВЦЯ. ВІД ВКЛАДІВ ПЛАТИТЬ 5¼%
ДИВІДЕНДИ

Вкладчики мають безкоштовне життєве

забезпечення до висоти 2,000 дол.

Ощадності забезпечені до всякої висоти.

Future Credit Union of Detroit

4641 Martin Ave., Detroit, Mich.

3011 Caniff, Hamtramck, Mich. 48212

Tel.: 843-5411

Панько Незабудько

Розквашений патріотизм

(Замість фейлетону)

Колись давно, як я ще жив у Німеччині, знайомий німець, який був добре пізнав Україну й українську психіку, бо під час нашої Визвольної війни 1918-20 рр. перебував там як вояк німецької армії, не раз казав:

— Гарна ваша Україна, гарні ваші люди, добрі, гостинні, але одну мають психічну ваду — забагато звикли плакати. . .

І справді, Всевишній нам, українцям, на мокрому місці озі вставив. Тому й плаземо, загубивши мірку, ти треба, ти ні. Помре хтось — плаземо, женемо ти видаємо заміж — плаземо, випроваджуємо рекрута — плаземо, прощаємось — плаземо, стрігаємось — плаземо, плаземо з горя, щастя, смутку, радості, злості, досади, злоби. . . Так багато у нас пісень на „Ой” . . .

Крім щирих сліз часто у нас бувають сльози нещирі, фальшиві, ти, як їх називають — „крокодилязі сльози”.

До знуди знані нам ті фальшиві „крокодилязі сльози” тих, що нібито уболівали, ніби й досі уболівають над українськими жертвами збройної боротьби за державну незалежність України, але лише того їй відтинку історизного часу, коли в ній авангардом була ОУН і її оголювали націоналістичні діячі.

Одному такому розквашеному патріотові, який спозатку не вірив про існування й боротьбу УПА, а після появи частин УПА на Заході — повірив, але розквашено проливав свої крокодилязі сльози по жертвах, що їх зазнала героїчна УПА, влужно відповів один універсальний:

— Над жертвами нашими, добродію, не плазте! Краще заплазте над собою, що ви неспосібні на таку жертву. . .

І сьогодні застенько в нашій пресі наткнетеся на таких розквашених патріотів, які проливають крокодилязі сльози над жертвами, але

лише над тими, що їх понесла ОУН і УПА. Очевидно не тому, що їх ті жертви болять, а тому, щоб добре досолити зненавидженим ними націоналістам.

Для ілюстрації наведемо тут дуже велемудру голову (професор же), що залюбки розмазує свої крокодилязі сльози під криптоніомом „м. б.” (ти не „макітра-баняк”?). Для цієї голови у детройтській околиці всі жертви, що їх понесли ОУН і УПА — непотрібні, зайві, бо волі Україні вони не принесли і були зложені в дуже невідповідний для нас час. Хож вона нібито намагається склонитись перед героїзмом української молоді, що пішла в ряди УПА, але клеймить їй провід, що довів до „скравивлення” народу і „винищення найціннішого елемента”.

Для цієї велемудрої голови і їй подібих не існують закони історії, що державну незалежність виборюється жертвою крові, і цю незалежність ніхто не піднесе нам на тарілці, як шматок доспілої дині. Очевидно, за їх нікудишньою логікою не потрібна була визвольна війна Хмельницького, бо також в тяжких історичних обставинах вона провадилась; непотрібні були війни Дорошенка, Мазепи, Визвольна війна 1918-20 рр., Крути, Базар, Гайдамакщина, епопея Карпатської України, не згадуючи вже боротьби ОУН, яку вони ненавидять хронічно. Але про ці фази боротьби вони ані мур-мур — назе їм роги зашило. Лише ОУН і УПА для них, назе для бика гервона плахта.

Велемудра голова робить аналогію між УПА і В'єтнамською війною, і не зрозуміти їй ніяк факту, що вояк УПА боровся за священну мету, тоді як американський — за порожнєгу, що їй спризинила також дуже велемудра американська ліберальна верхівка. Чи розуміє наша розквашена патріотична голова, що вартували б ми сьогодні, коли б у нашій історії не було Хмельницького, Мазепинщини, Визвольної війни 1918-21 рр., СВУ, СУМ-УВО, Карпатської епопеї, ОУН, УПА, АБН?

Дійсно, плакати треба, але не над свягими жертвами, не за свяченою за святе діло проллятою кров'ю, а над розквашеними крокодилягими сльозами наших велемудрих голов та їхньою політичною вузькоколобою однокістю.